

Werkgroep Semen

Gemeenschappelijke werkgroep van NVKC en KLEM
ter sturing van het beleid op het werkterrein semen

Jaarverslag 2012

Inleiding

Sinds 2003 is de Werkgroep Semen (WGS) actief als een gezamenlijke werkgroep van de NVKC en de KLEM. De werkgroep heeft semenanalyse, semenbewerking en semen cryopreservatie als aandachtsgebieden. De doelen van de werkgroep zijn: standaardisatie/harmonisatie door protocolontwikkeling, opleiding, kwaliteitsbewaking en afstemming met aanvragers, beleidsmakers en laboratoriumprofessionals.

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat 2012 meer een planvormend dan besluitvormend jaar was voor de WGS. De oorzaken hiervoor liggen in de lastige onderwerpen die op de agenda staan, zoals een standpunt over de morfologiebepaling, maar ook in de tijd die de deelnemers aan de werkgroep beschikbaar hebben voor vergaderen, literatuurstudie en onderzoek.

Samenstelling van de werkgroep in 2012

- Dr. A.M.M. Wetzels, namens KLEM en sectie semen SKML, UMC St Radboud, Nijmegen, voorzitter
- Dr. A. Wolthuis, namens NVKC, KCL Leeuwarden, secretaris
- Dr. Ir. E.G.J.M. Arts, namens KLEM, UMC Groningen, Groningen, lid
- Drs. C. Beijer, namens NVKC, Rijnlandziekenhuis, Leiderdorp, lid
- Dr. M.H.J.M. Curfs, namens KLEM, Isala Klinieken, Zwolle, lid
- Dr. F.A.L. van der Horst, namens NVKC en sectie semen SKML, Reinier de Graaf Groep, Delft, lid / voorzitter sectie semen
- Mw. L. van den Hoven, namens sectie semen SKML, UMC St Radboud Nijmegen, lid
- Dr. H.E. van Ingen, namens NVKC, Ruwaard van Putten Ziekenhuis, Spijkenisse, lid
- Dr. R.J. van Kooij, namens KLEM, MC Kinderwens, Leiderdorp, lid
- Mw. N. Van Trooyen, namens sectie semen SKML, Anthoniusziekenhuis, Nieuwegein, lid

Vergaderfrequentie

In 2012 werd tweemaal vergaderd door de werkgroep. In 2011 werd reeds geconcludeerd dat de activiteit van de werkgroep omhoog moet. In 2012 is dat nog niet gelukt, maar is wel de samenwerking tussen werkgroep semen en sectie semen van SKML verder vergroot. De sectie heeft onafhankelijk van de werkgroep nog enkele keren vergaderd (uitvoerend) en heeft in 2012 duidelijke voortgang geboekt (zie volgende paragraaf). Enkele leden van de werkgroep hebben aangegeven in 2013 terug te zullen treden. Er zal gezocht worden naar vervanging binnen KLEM en NVKC.

Sectie semen SKML

Dr. Wetzels is in 2012 voorgedragen als voorzitter van de sectie en in juni 2012 werd hij benoemd. Hij vervulde in 2012 tevens nog de taak van penningmeester, hetgeen geen ideale situatie is. In december 2012 heeft Dr. Beijer aangegeven dat hij de functie van penningmeester op zich wil nemen. Dr. Beijer was reeds lid van de werkgroep semen. De benoemingsprocedure zal begin 2013 starten. Vanaf 2013 zullen Wetzels en Beijer samen het sectiebestuur vormen. Van Trooijen, van der Horst en van den Hoven zijn sectieleden.

De sectie vergadert samen met de werkgroep semen, vanwege grote overlap in de aandachtsgebieden. Daarnaast vergadert de sectie apart over operationele zaken.

In 2012 zijn de volgende belangrijke ontwikkelingen te melden:

- Van den Hoven en van Trooijen zijn deels in dienst van de sectie gekomen. Dit maakte hun tijdsbesteding voor de sectie transparanter en heeft ertoe geleid dat een aantal zaken sneller en beter zijn gaan lopen, zoals de afwikkeling van de rapportage van de rondzendingen (na sluiting binnen 5 werkdagen controle en vrijgifte) en de bijdrage van de sectie aan het SKML kwaliteitssysteem.
- In 2012 is gezocht naar een verbetering van het materiaal voor de rondzending “concentratie”. Onderzocht werd of het toxische Hayem kan worden vervangen door minder toxische fixatieven. Dit blijkt niet mogelijk: de alternatieven zijn formaline en azide en deze zijn minstens even toxisch. Het weglaten van een fixatief lijkt te werken, maar infecties blijven een potentieel risico.
- Er is met SKML uitvoering gesproken over het omzetten van de huidige rapportage (in eigen beheer via Medisch Multimedia) naar Q-base en MUSE. De uitkomst is voorzichtig positief. In 2013 zullen historische data in MUSE worden opgenomen zodat referentie-grafieken kunnen worden aangemaakt. Onderzocht zal worden of een klein onderzoek naar biologische variatie plaats kan vinden. Punt van zorg blijven de kosten die SKML begroot hebben voor de semen ICT.
- De penningmeester heeft een poging gedaan een begroting te maken in de nieuwe stijl van SKML. Met enige moeite is dit gelukt, zonder kostenverhoging. Naar verwachting zal SKML in 2013 besluiten hoe de financiële afwikkeling na 2014 gaat verlopen.
- Het gaat financieel goed met de sectie: elk jaar blijft de sectie binnen de begroting en er is een aanzienlijke reserve opgebouwd (meerendeels uit voorgaande jaren; voor 2005). Voor 2013 zal een deel van de reserve begroot worden voor een deelnemersbijeenkomst (eventueel samen met de ESHRE cursus), verkennend onderzoek naar Europese standaardisatie (in eerste instantie referentiewaarden) en een tweetal onderzoekjes naar standaardisatie semenanalyse en het bepalen van biologische variatie van de semenparameters.

Standaardisatie semenanalyse

- Motiliteitsdifferentiatie: WHO-5 en de Nederlandse Netwerkrichtlijn hebben de motiliteitsklassen A en B samengevoegd tot één klasse “progressief motiel”. Besloten werd om geen van beide systematieken uit te sluiten. Het lijkt voor de hand te liggen om bij een standaard intake (1e lijn) voor de eenvoudige rapportage te kiezen en voor het indiceren van meer geavanceerde technieken (IVF vs ICSI) A en B te onderscheiden. Bij SKML zal, t.t.v. de implementatie van de nieuwe software, een keuzemogelijkheid komen.
- Morfologie: het standpunt omtrent het al dan niet handhaven van een standaard morfologiebepaling in de Nederlandse laboratoria is nog niet klaar. De meeste werkgroepleden vinden dat de morfologiebepaling in de huidige vorm kan worden afgeschaft, maar dat er wel een uitspraak moet kunnen worden gedaan over specifieke afwijkende vormen indien die in

grotere percentages (> 20%) voorkomen. Gedacht wordt o.m. aan het opzetten van expertlaboratoria.

- De vasectomie-controle richtlijn werd in 2012 in revisie genomen, maar nog niet gereed in een tweede versie. Doel is de richtlijn gemakkelijker toegankelijk te maken. Er zal mogelijk geadviseerd worden om standaard trypsine toe te voegen.

IUI

- Enquete: er werd in 2010 een enquete gehouden vanuit de WGS onder de deelnemers van sectie semen. De respons was goed. De resultaten zouden in 2012 worden verwerkt tot een publicatie. Dit is niet gelukt, maar blijft op de agenda staan.
- De richtlijn m.b.t. het gebruik van medische hulpmiddelen voor IUI i.v.m. de wettelijk voorgeschreven CE markeringen ligt bij de commissie kwaliteit. Verwacht wordt dat deze in 2013 wordt afgehamerd.
- Aan de hand van literatuurstudie zal een "best practise" worden opgesteld in 2013. In 2012 werd geen geschikte student gevonden om dit op te pakken. Per april 2013 zal er in Nijmegen een student starten in het kader van een ms-scriptie.

Opleiding

- E SHRE cursus "basic semen analysis" verliep in 2012 goed. Er is nog steeds meer dan voldoende belangstelling. De NVKC zou graag zien dat er een cursus komt die meer gericht is op de labhoofden. In 2012 is een subsidie aangevraagd om dit op te zetten. Uitsluitel in 2013.

Januari 2013,

Dr. A. Wetzels, voorzitter WGS